

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 6Cdo/120/2019
Identifikačné číslo spisu: 1413210376
Dátum vydania rozhodnutia: 28.10.2021
Meno a priezvisko: Mgr. Dušan Čimo
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:1413210376.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Ing. S. H., trvale bytom v D., C. XX, zastúpeného JUDr. Samuelom Baránikom, advokátom v Bratislave, Podjavorinskej 7, proti žalovanej VCA, s. r. o., so sídlom v Bratislave, Prievozská 4D, IČO: 35 926 112, zastúpenej JUDr. Milanom Švecom, advokátom v Bratislave, mestská časť Petržalka, Hadriánova 1, o určenie neplatnosti výpovede z pracovného pomeru a náhradu mzdy, vedenom na Okresnom súde Bratislava IV pod sp. zn. 24Cpr/1/2013, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 15. januára 2019 sp. zn. 8CoPr/10/2018, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 15. januára 2019 sp. zn. 8CoPr/10/2018 a rozsudok Okresného súdu Bratislava IV zo 17. septembra 2015 č. k. 24Cpr/1/2013-235 z r u š u j e a v e c v r a c i a Okresnému súdu Bratislava IV na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Žalobca sa žalobou došlou Okresnému súdu Bratislava IV (ďalej tiež len „súd prvej inštancie“, predtým „súd prvého stupňa“) 31. mája 2013 domáhal určenia neplatnosti výpovede z pracovného pomeru a náhrady mzdy. V žalobe uviedol, že na základe pracovnej zmluvy z 15. júna 2010 bol zamestnaný u žalovanej na pracovnej pozícii „projektový manažér.“ Písomnou výpoveďou z 29. januára 2013 žalovaná so žalobcom skončila pracovný pomer z dôvodu zrušenia pracovného miesta, na základe rozhodnutia konateľa žalovanej z 11. januára 2013. Žalobcovi bolo súčasne doručené rozhodnutie konateľa z 15. januára 2013, podľa ktorého z dôvodu zníženia prevádzkových nákladov spoločnosť ruší pracovné miesto „projektový manažér“ s účinnosťou od 1. apríla 2013. Žalobca žalovanej oznámil, že výpoveď považuje za neplatnú a požiadal ju o ďalšie zamestnávanie. Žalobca uviedol, že rozhodnutie konateľa neobsahuje spresnenie výpovedného dôvodu a navyše nie je ani rozhodnutím konateľa, ale prokuristu. Prokurista nie je oprávnený konať za konateľa, ale len za spoločnosť, nie však dovnútra spoločnosti.

2. Súd prvej inštancie rozsudkom zo 17. septembra 2015 č. k. 24Cpr/1/2013-235 žalobu zamietol s tým,

že o náhrade mzdy titulom neplatného skončenia pracovného pomeru rozhodne po právoplatnom skončení konania o určenie neplatnosti výpovede z pracovného pomeru a o trovách konania bude rozhodnuté po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej. Svoje rozhodnutie právne odôvodnil ust. § 9, § 63 ods. 1 a 2 zákona č. 311/2001 Z.z. Zákonníka práce v znení neskorších predpisov (ďalej len „Zákonník práce“), § 14 ods. 1 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodného zákonníka v znení neskorších predpisov (ďalej len „Obchodný zákonník“). Vecne dôvodil, že výpoveď z 29. januára 2013 daná žalovanou žalobcovi z dôvodu zrušenia pracovného miesta pre nadbytočnosť na základe písomného rozhodnutia konateľa spoločnosti z 15. januára 2013, je platná, nakoľko obsahovala všetky zákonom predpísané formálne aj obsahové náležitosti. Žalobca sa stal pre zamestnávateľa nadbytočným. V danej veci bola daná príčinná súvislosť medzi nadbytočnosťou zamestnanca a prijatými organizačnými zmenami. Z výpovede svedka Ing. F. Q. vyplynulo, že žalobca bol osobne upovedomený o skutočnosti, že spoločnosť postupne utlmovala aktivity smerujúce k presunu prostredia do tzv. claudu v Nemecku a všetko bolo spravované externým konzultantom (zamestnancom nemeckej spoločnosti). Žalobcovi bola ponúknutá možnosť poskytovať podporu pre zostávajúcich zákazníkov formou práce z domu za istých finančných podmienok, bez potreby dochádzania do práce. Túto možnosť žalobca odmietol. Z uvedeného vyplynulo, že žalovaná si splnila i ponukovú povinnosť. Súd prvej inštancie dodal, že prokúrou splnomocňuje podnikateľ prokuristu na všetky právne úkony, ku ktorým dochádza pri prevádzke podniku (aj v pracovnoprávných vzťahoch), aj keď sa na ne inak vyžaduje osobitné splnomocnenie. Prokúru možno udeliť len fyzickej osobe. Ide o najširšie splnomocnenie. V danom prípade prokurista vykonával právne úkony v mene žalovanej ako zamestnávateľa. Na základe uvedeného žalobu o určenie neplatnosti skončenia pracovného pomeru nepovažoval súd prvej inštancie za dôvodnú. Rozhodnutie o trovách konania bolo odôvodnené právne ust. § 142 ods. 1, § 151 ods. 3 zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku účinného do 30. júna 2021 (ďalej len „O. s. p.“) tak, že o trovách konania rozhodne do 30 dní po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

3. Krajský súd v Bratislave (ďalej tiež len „odvolací súd“ a spolu so súdom prvej inštancie tiež len „nižšie súdy“) na odvolanie žalobcu v poradí druhým rozsudkom (po zrušení rozsudku Najvyšším súdom Slovenskej republiky z dôvodu podľa § 420 písm. f/ zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov, ďalej len „C. s. p.“) z 15. januára 2019 sp. zn. 8CoPr/10/2018 rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil podľa § 387 ods. 1 C. s. p. a žalovanej priznal nárok na náhradu trov odvolacieho a dovolacieho konania v celom rozsahu. Potvrdenie rozsudku súdu prvej inštancie odôvodnil jeho vecnou správnosťou. Uviedol, že výpoveď spĺňala formálne a obsahové náležitosti a bola žalovanou riadne podpísaná na to oprávnenou osobou. Odvolací súd uviedol, že čo sa týka rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolačný súd“) sp. zn. 4 Cdo 4/2012, na ktoré žalobca poukázal v odvolaní, toto rozhodnutie riešilo skutkovo odlišný prípad a záver tvrdý žalobcom, že prokurista nie je oprávnený konať za spoločnosť v pracovnoprávných vzťahoch, z tohto rozhodnutia ani nevyplýva. Odvolací súd dodal, že výpovedný dôvod bol dostatočne špecifikovaný, určito a nezameniteľne. Na tom nemení nič skutočnosť, že žalovaná vo výpovedi konkrétne neuvádza, či bola dôvodom a cieľom rozhodnutia konateľa o zrušení pracovného miesta žalobcu zmena úloh žalovanej, jej technického vybavenia, zabezpečenie efektívnosti práce alebo iná skutočnosť. Riadne vymedzenie skutkového dôvodu výpovede z pracovného pomeru z dôvodu nadbytočnosti vyvolanej rozhodnutím zamestnávateľa postačuje uvedenie dôvodu nadbytočnosti zamestnanca v spojení s konštatovaním, že vzhľadom na absenciu iného voľného miesta už nie je možné ho ďalej zamestnávať. Z rozhodnutia konateľa vyplýva, že dôvodom zrušenia pracovného miesta žalobcu bolo zníženie prevádzkových nákladov spoločnosti, teda skutočnosť, ktorá je nepochybne legitímnym dôvodom na zníženie počtu zamestnancov, v dôsledku ktorého sa stal žalobca nadbytočný, a ktorý bol v tomto prípade zákonom predvídaným dôvodom skončenia pracovného pomeru. Pokiaľ žalobca v odvolaní na podporu svojej argumentácie odkázal na rozhodnutia najvyššieho súdu vo veciach sp. zn. 1 Cdo 124/2010, 1 MCdo 2/2008, 5 Cdo 56/2008, taktiež tieto nebolo možné použiť, pretože v danej veci boli skutkové okolnosti odlišné, a teda závery v nich vyslovené nemali z hľadiska danej veci prakticky žiadnu relevanciu. Výpoveďou svedka (bývalého prokuristu) bol podrobne opísaný stav zamestnancov v období bezprostredne predchádzajúcom výpovedi. Námietku žalobcu, že mu bola odňatá možnosť konať pred súdom, keď súd prvej inštancie nevykonával navrhované dokazovanie, považoval za neopodstatnenú. Bez zreteľa na navrhované dôkazy mal totiž súd prvej inštancie nepochybne preukázanú organizačnú

štruktúru žalovanej, ktorá v danom období postupne utlmovala svoju činnosť. Pokiaľ potom za uvedenej dôkaznej situácie neboli všetky navrhované dôkazy vykonané, nezasiahlo sa tým do práva žalobcu na spravodlivý proces. Súdu prvej inštancie nebolo možné vytknúť ani žiadne procesné pochybenie, ktoré by malo za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Rozhodnutie o trovách odvolacieho a dovolacieho konania bolo odôvodnené právne ust. § 255 ods. 1, § 262 ods. 1 v spojení s § 396 ods. 2 C. s. p., vecne úspechom žalovanej v odvolacom a dovolacom konaní v plnom rozsahu.

4. Proti takémuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej tiež len „dovolateľ“) dovolanie. Dovolanie odôvodnil ustanoveniami § 420 písm. f/ C. s. p. (súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces) a § 421 ods. 1 písm. a/ a b/ C. s. p., t. j. nesprávnym právnym posúdením veci odvolacím súdom v otázke, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu a nesprávnym právnym posúdením veci odvolacím súdom v otázke doteraz nevyriešenej v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu, a to „Či prokúra udelená podľa ustanovení Obchodného zákonníka oprávňuje prokuristu konať za právnickú osobu ako zamestnávateľa, t. j. dovnútra spoločnosti v pracovnoprávných vzťahoch, teda či inštitút prokúry bez ďalšieho naplnia požiadavky podľa § 9 Zákonníka práce.“ Žalobca navrhol zrušiť rozsudky nižších súdov a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Uviedol, že podaním zo 4. marca 2015 navrhol vykonanie ďalších dôkazov. Žalovaná nepreukázala zmeny v organizačnej štruktúre, súd prvej inštancie dôkazný návrh nevykonal v celom rozsahu. Súd je povinný bezvýnimočne odôvodniť, prečo navrhnutý dôkaz odmieta vykonať. K výpovedi prokuristu sa odvolací súd staval nekriticky a procesné pochybenia súdu prvej inštancie hodnotil len na základe toho, či mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie, nie však z pohľadu, či mohli porušiť právo žalobcu na spravodlivý proces a podľa jeho názoru postupoval podľa § 212 ods. 3 O. s. p., ktoré už nebolo účinné. Odvolací súd navyše aplikoval § 63 ods. 2 Zákonníka práce v inom znení, ako bolo účinné v rozhodnom období. Nedostatočne sa odvolací súd vysporiadal s podstatnými tvrdeniami v odvolaní, a to najmä pokiaľ ide o skutkové vymedzenie výpovedného dôvodu v súvislosti s odklonom od rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 124/2010. Na uvedené rozhodnutie žalobca poukázal i pri odôvodnení dovolania podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p. a súčasne uviedol i ďalšie rozhodnutia najvyššieho súdu (sp. zn. 8 Cdo 101/2017, sp. zn. 5 Cdo 111/2016). Samotné dve skutočnosti uvedené vo výpovedi žalobcovi, a to zrušenie pracovného miesta a rozhodnutie konateľa spoločnosti bez bližšieho spresnenia jeho označenia, obsahu, účelu či sledovaného cieľa, môže byť skutkovým dôvodom viacerých výpovedných dôvodov (podľa § 63 ods. 1 Zákonníka práce, písm. a/, písm. b/). Také skutkové vymedzenie výpovedného dôvodu, ktoré vo výpovedi uviedla žalovaná, je teda zameniteľné s iným výpovedným dôvodom. V súvislosti s nesprávnym právnym posúdením veci odvolacím súdom v otázke doteraz nevyriešenej v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu poukázal na rozhodnutie R 85/2001, z ktorého je zrejmé, že organizačná zmena aj výpoveď sa považuje za konanie dovnútra spoločnosti.

5. Žalovaná navrhla dovolanie žalobcu ako nedôvodné zamietnuť. Uviedla, že nevykonanie všetkých žalobcom navrhnutých dôkazov bolo hospodárne, nakoľko dôkazy nemali žiadnu výpovednú hodnotu. Otázka nadbytočnosti zamestnanca bola posudzovaná súdom prvej inštancie dôkladne. Ďalšími dôkazmi by opak preukázaný nebol. Súdy sa od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu neodklonili. Výpovedný dôvod bol v danom prípade dostatočne skutkovo vymedzený. Neobstojí ani žalobcom namietaná nemožnosť konať prokuristu v pracovnoprávných vzťahoch.

6. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 C. s. p.) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C. s. p.) strana, v ktorej neprospech boli vydané dovolaním napadnuté rozhodnutia oboch nižších súdov (§ 424 C. s. p.) a to za splnenia podmienky jej reprezentácie v dovolacom konaní i spisovania dovolania na to určenou osobou (§ 429 ods. 1 C. s. p.), bez nariadenia pojednávania (§ 443, časť vety pred bodkočiarkou C. s. p.) dospel k záveru, že rozsudok odvolacieho súdu i jemu predchádzajúci rozsudok súdu prvej inštancie treba zrušiť.

7. Dovolanie je prípustné, ak jeho prípustnosť vyplýva z ustanovenia § 420 C. s. p. alebo § 421 C. s. p. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 C. s. p.). V prípade dovolania

prípustného podľa § 420 C. s. p. je dovolacím dôvodom vytykána tzv. zmätočnosťná vada (§ 431 ods. 1 C. s. p.) a dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 C. s. p.); v prípade dovolania prípustného podľa § 421 ods. 1 C. s. p. je potom dovolacím dôvodom nesprávne právne posúdenie veci (§ 432 ods. 1 C. s. p.) a dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 C. s. p.).

8. Žalobca vyvodzoval prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 420 písm. f/ C. s. p. a § 421 ods. 1 písm. a/, b/ C. s. p. Dovolací súd, vychádzajúci z konštrukcie dovolacieho konania v podmienkach aktuálnej právnej úpravy civilného sporového procesu a tiež z ostatného záveru veľkého senátu občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu o prípustnosti kumulácie dovolacích dôvodov podľa § 420 a § 421 C. s. p. (v tejto súvislosti porovnaj uznesenie najvyššieho súdu z 21. marca 2018 sp. zn. 1 VCdo 1/2018), preto pristúpil ku skúmaniu existencie dovolacích dôvodov (a tiež dôvodov prípustnosti dovolania), uplatnených dovolaním v tejto veci, podľa chronológie priradenej im ustanoveniami zákona, ktorého sú súčasťou.

9. Podľa § 420 písm. f/ C. s. p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f/ C. s. p. nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1 Cdo 42/2017, 2 Cdo 20/2017, 3 Cdo 41/2017, 4 Cdo 131/2017, 7 Cdo 113/ 2017, 8 Cdo 73/2017). Dovolací súd preto posudzoval opodstatnenosť argumentácie žalobcu, že v konaní (pred nižšími súdmi) došlo k tvrdenej vade/vadám zmätočnosti.

11. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrovanou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

12. Procesným postupom v zmysle § 420 písm. f/ C.s.p. sa v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu rozumie (len) faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu (1 Cdo 166/2018, 2 Cdo 19/2019, 3 Cdo 150/2018, 4 Cdo 27/2018, 5 Cdo 21/2018, 7 Cdo 27/2019, 8 Cdo 181/2018), teda sama procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol konanie, vykonával dokazovanie, zohľadňoval procesné oprávnenia strán sporu, dbal o ich rovné postavenie a vytváral im procesnú možnosť na realizáciu ich procesných oprávnení v súlade so zákonom). Pojem „procesný postup“ principiálne nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním na meritórnú rozhodovaciu činnosť súdu; je ním len samotný priebeh konania, nie však rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou (návrhom) uplatneného nároku (1 Cdo 228/2017, 2 Cdo 220/2017, 3 Cdo 110/2017, 4 Cdo 128/2017, 5 Cdo 45/2018, 7 Cdo 35/2018, 8 Cdo 56/2017, 1 VCdo 2/2017).

13. O nesprávny procesný postup, ktorý je relevantný podľa § 420 písm. f/ C. s. p., ide v prípade takého vedenia sporu, pri ktorom konajúci súd nerešpektuje procesné ustanovenia všeobecne záväzných právnych predpisov upravujúcich civilné sporové (mimosporové) konanie, v dôsledku čoho je strane zmarená možnosť jej aktívnej účasti na konaní a prekazená realizácia jej patriacich procesných práv až v takej miere (intenzite), že tým dochádza k porušeniu jej práva na spravodlivý proces (porovnaj napríklad R 129/1999 a 1 Cdo 202/2017, 2 Cdo 162/2017, 3 Cdo 22/2018, 4 Cdo 87/2017, 5 Cdo 112/2018, 7 Cdo 202/2017, resp. 8 Cdo 85/2018).

14. V danej veci žalobca namietal, že v priebehu konania navrhol vykonanie ďalších dôkazov, pričom súd jeho dôkazným návrhom nevyhovel v celom rozsahu. Súčasne namietal, že k výpovedi prokuristu sa súd staval nekriticky.

15. K uvedenej námietke dovolací súd uvádza, že nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu nie je v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu považované za vadu konania v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ C. s. p. (1 Cdo 41/2017, 2 Cdo 232/2017, 3 Cdo 26/2017, 4 Cdo 56/2017, 5 Cdo 90/2017, 7 Cdo 11/2017, 8 Cdo 187/2017). Súlad tohto právneho názoru s ústavou posudzoval ústavný súd, nedospel však k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti (II. ÚS 465/2017). Je iba vecou súdu posúdiť, či je pre rozhodnutie potrebné vykonanie toho alebo onoho dôkazu.

16. Žalobca ďalej namietal, že odvolací súd sa nedostatočne vysporiadal s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní (skutkové vymedzenie výpovedného dôvodu, nevysvetlenie odklonu od rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 124/2010). A súčasne uviedol, že nevykonanie navrhnutého dokazovania súd (prvej inštancie) neodôvodnil.

17. V zmysle zjednocujúceho stanoviska najvyššieho súdu (R 2/2016) prijatého ešte za skoršej právnej úpravy občianskeho súdneho konania „nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p. a výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p.“. Zmeny v právnej úprave dovolania a dovolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 1. júla 2016, sa podstaty a zmyslu tohto stanoviska - pokiaľ ide o jeho druhú vetu, hovoriacu o nedostatku dôvodov rozhodnutia ako o postupe súdu odnímajúcim účastníkom konania možnosť konať pred súdom - nedotkli, preto ho v tomto smere (pokiaľ ide o jeho druhú vetu) treba považovať naďalej za aktuálne (1 Cdo 228/2017, 2 Cdo 101/2017, 3 Cdo 92/2018, 4 Cdo 59/2017, 5 Cdo 45/2018, 7 Cdo 141/2017, 8 Cdo 49/2017).

18. Treba mať na zreteli, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou sporu, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03). Súd v opravnom konaní nemusí dať odpoveď na všetky námietky uvedené v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú (podľa názoru súdu) podstatný význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré je predmetom preskúmania v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05).

19. Dovolací súd dospel k záveru, že v napadnutom rozsudku v prejednávanej veci odvolací súd reagoval na predmetné námietky žalobcu (porov. napr. ods. 13 odôvodnenia rozsudku dovolacieho súdu), keď odvolací súd uviedol, že výpovedný dôvod bol dostatočne špecifikovaný, určito a nezameniteľne. Na tom nemení nič skutočnosť, že žalovaná vo výpovedi konkrétne neuvádza, či bola dôvodom a cieľom rozhodnutia konateľa o zrušení pracovného miesta žalobcu zmena úloh žalovanej, jej technického vybavenia, zabezpečenie efektívnosti práce alebo iná skutočnosť. Pre riadne vymedzenie skutkového dôvodu výpovede z pracovného pomeru z dôvodu nadbytočnosti vyvolanej rozhodnutím zamestnávateľa postačuje uvedenie dôvodu nadbytočnosti zamestnanca v spojení s konštatovaním, že vzhľadom na absenciu iného voľného miesta už nie je možné ho ďalej zamestnávať. Z rozhodnutia konateľa vyplýva, že dôvodom zrušenia pracovného miesta žalobcu bolo zníženie prevádzkových nákladov spoločnosti, teda skutočnosť, ktorá je nepochybne legitímnym dôvodom na zníženie počtu zamestnancov, v dôsledku ktorého sa stal žalobca nadbytočný, a ktorý bol v tomto prípade zákonom predvídaným dôvodom skončenia pracovného pomeru. Pokiaľ žalobca v odvolaní na podporu svojej argumentácie odkázal na rozhodnutia najvyššieho súdu vo veciach sp. zn. 1 Cdo 124/2010, 1 MCdo 2/2008, 5 Cdo 56/2008, taktiež tieto nebolo možné použiť, pretože v danej veci boli skutkové okolnosti

odlišné, a teda závery v nich vyslovené nemali z hľadiska danej veci prakticky žiadnu relevanciu. Dovolací súd dopĺňa, že k nevykonaniu všetkých dôkazov navrhnutých žalobcom sa vyjadril odvolací súd v odseku 14 odôvodnenia rozsudku (čo dovolací súd považuje za postačujúce), keď uviedol, že bez zreteľa na navrhované dôkazy bola nepochybne preukázaná organizačná štruktúra a utlmovanie činnosti žalovanej. Skutkový stav bol dostatočne zistený vykonanými dôkazmi (porov. uznesenie najvyššieho súdu z 29. apríla 2019 sp. zn. 4 Obdo 27/2018).

20. Pre úplnosť sa dopĺňa, že z odôvodnení rozhodnutí nižších súdov, chápaných v ich organickej jednote ako celok (I. ÚS 259/2018), je dostatočne zrejmé, z ktorých skutočností a dôkazov súdy vychádzali, akými úvahami sa riadil prvoinštančný súd, ako ich posudzoval odvolací súd a aké závery zaujal k jeho právnomu posúdeniu. Odvolací súd a pred ním súd prvej inštancie odôvodnili svoje rozhodnutia podrobne, spôsobom zodpovedajúcim zákonu. S potrebnou presvedčivosťou vysvetlili tak všeobecné právne úvahy, ktoré mali na zreteli pri rozhodovaní, ako aj individuálne okolnosti preskúmaného prípadu, ktoré boli preukázané dokazovaním vykonaným súdom prvej inštancie.

21. Ďalšie námietky, z ktorých žalobca vyvodzoval prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ C. s. p. taktiež nepovažoval dovolací súd za opodstatnené. Nesprávna citácia § 63 ods. 2 Zákonníka práce odvolacím súdom nemala vplyv na rozhodnutie odvolacieho súdu a v žiadnom prípade nemôže predstavovať vadu zmätočnosti. Rovnako ani nedôvodne namietaná a tvrdená aplikácia § 212 ods. 3 O. s. p.

22. Prípustnosť dovolania žalobcu preto z ustanovenia § 420 písm. f/ C. s. p. vyvodíť nejde.

23. V prejednávanej veci dovolateľ odôvodnil dovolanie i prípustným dovolacím dôvodom, a to nesprávnym právnym posúdením veci odvolacím súdom, keď v ňom vymedzil nielen to, ktoré právne posúdenie veci pokladá za nesprávne (označením právnej otázky, od ktorej vyriešenia záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu i jemu predchádzajúce rozhodnutie súdu prvej inštancie), ale aj to, v čom ním namietaná nesprávnosť spočíva (v nesprávnej aplikácii práva na zistený skutkový stav).

24. Podľa § 421 ods. 1 C. s. p. potom dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu (písmeno a/), ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená (písmeno b/) alebo ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (písmeno c/).

25. Podľa § 432 C. s. p. dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (odsek 1). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (odsek 2).

26. Dovolací súd po zistení, že v tejto časti sú splnené všetky podmienky dovolacieho konania (vrátane odôvodnenia dovolania prípustným dovolacím dôvodom a jeho riadneho vymedzenia) pristúpil k skúmaniu predpokladov prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 C. s. p., pričom dospel k záveru, že tieto sú splnené.

27. Rozhodnutie odvolacieho súdu totiž záviselo od dovolateľom vymedzenej právnej otázky, či prokúra udelená podľa ustanovení Obchodného zákonníka oprávňuje prokuristu konať za právnickú osobu ako zamestnávateľa, t. j. dovnútra spoločnosti v pracovnoprávných vzťahoch, teda či inštitút prokúry bez ďalšieho napĺňa požiadavky podľa § 9 Zákonníka práce, pričom táto otázka v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p.).

28. Podľa § 9 ods. 1 Zákonníka práce v pracovnoprávných vzťahoch robí právne úkony za zamestnávateľa, ktorý je právnická osoba, štatutárny orgán alebo člen štatutárneho orgánu; zamestnávateľ, ktorý je fyzická osoba, koná osobne. Namiesto nich môžu robiť právne úkony aj nimi

poverení zamestnanci. Iní zamestnanci zamestnávateľa, najmä vedúci jeho organizačných útvarov, sú oprávnení ako orgány zamestnávateľa robiť v mene zamestnávateľa právne úkony vyplývajúce z ich funkcií určených organizačnými predpismi.

29. Podľa § 14 ods. 1 Obchodného zákonníka prokúrou splnomocňuje podnikateľ prokuristu na všetky právne úkony, ku ktorým dochádza pri prevádzke podniku, aj keď sa na ne inak vyžaduje osobitné plnomocenstvo. Prokúru možno udeliť len fyzickej osobe.

30. Podľa § 14 ods. 2 Obchodného zákonníka v prokúre nie je zahrnuté oprávnenie scudzovať nehnuteľnosti a zaťažovať ich, ibaže je toto oprávnenie výslovne v udelení prokúry uvedené.

31. Podľa § 14 ods. 3 Obchodného zákonníka obmedzenie prokúry vnútornými pokynmi nemá právne následky voči tretím osobám.

32. V danej veci je zrejmé, že výpoveď z pracovného pomeru bola daná žalobcovi zamestnávateľom, za ktorého konal prokurista s poukazom na § 14 Obchodného zákonníka. Je nepochybné, že predmetný úkon je úkonom dovnútra spoločnosti, nie je konaním navonok voči tretím osobám (porov. R 85/2001).

33. Z ustanovenia § 9 ods. 1 Zákonníka práce vyplýva, kto je oprávnený robiť právne úkony v pracovnoprávných vzťahoch za zamestnávateľa, ktorý je právnickou osobou (ako žalovaná v danej veci). Sú to štatutárny orgán alebo člen štatutárneho orgánu, pričom namiesto nich môžu robiť právne úkony aj nimi poverení zamestnanci. Iní zamestnanci (najmä vedúci jeho organizačných útvarov), sú oprávnení ako orgány zamestnávateľa robiť v mene zamestnávateľa právne úkony vyplývajúce z ich funkcií určených organizačnými predpismi.

34. Prokúra je najširšou formou zastúpenia podnikateľa. Obsahom oprávnenia je vykonávanie všetkých úkonov spojených s prevádzkou podniku podnikateľa s výnimkou dispozitívneho negatívneho vymedzenia vykonaného v § 14 ods. 2, ktoré sa týka scudzovania a zaťažovania nehnuteľností podnikateľa. Spojitosť s prevádzkou podniku je vecným obmedzením obsahu prokúry, pričom z tohto ustanovenia vyplýva, že má ísť o stav riadnej prevádzky podniku, t. j. nie o stav likvidácie spoločnosti a pod. V obsahu prokúry sú inkorporované všetky osobitné plné moci, ktoré sú pri prevádzke podniku potrebné, aj keď osobitný zákon vyžaduje osobitné splnomocnenie (napr. v zmysle zákona o obchodnom registri, zákona o cenných papieroch a investičných službách, Občianskeho súdneho poriadku, resp. Civilného sporového poriadku a pod.). Obchodný zákonník ustanovuje, že záväzkové vzťahy medzi spoločnosťou (družstvom) a prokuristom pri výkone poverenia, t. j. pri konaní v mene podnikateľa formou prokúry, sa spravujú treťou časťou Obchodného zákonníka (Patakyová, M. a kol. Obchodný zákonník. Komentár. 5. vydanie. Bratislava: C. H. Beck, 2016, s. 63 - 67).

35. Prokúra predstavuje špecifický druh zastúpenia. Prokurista nie je štatutárnym orgánom právnickej osoby. Judikatúra vylučuje analogickú aplikáciu postavenia štatutárneho orgánu na postavenie prokuristu. Dôvod nespočíva len v skutočnosti, že prokurista je zástupcom podnikateľa a štatutárne orgány konajú ako podnikateľ sám, podstatné je to, že postavenie štatutárneho orgánu v obchodných spoločnostiach majú vnútorné výkonné orgány (predstavenstvo, konatelia), ktoré vykonávajú riadiacu pôsobnosť upravenú zákonom, spoločenskou zmluvou či stanovami. Ťažisko tejto pôsobnosti leží vo vnútornej sfére spoločnosti, kde uvedeným orgánom náleží každodenná rozhodovacia a riadiaca činnosť, ktorá môže byť niekedy spojená i s nutnosťou konať navonok. Takáto pôsobnosť pri prokuristovi celkom chýba, pretože účelom prokúry je ustanovenie zástupcu spoločnosti spôsobilého zaväzovať spoločnosť vo všetkých veciach jej podniku (pri prevádzke podniku). Prokurista nie je orgánom obchodnej spoločnosti, ale je to osoba, ktorá pomáha vedeniu spoločnosti (samotnému štatutárnemu orgánu) zabezpečovať plnenie úloh spoločnosti robením právnych úkonov za spoločnosť a na jej účet (porov. Deák, M. Zastúpenie podnikateľa v obchodných vzťahoch. Bratislava: C. H. Beck, 320 - 330 s.).

36. Dovolací súd konštatuje, že účelom prokúry je ustanovenie zástupcu spoločnosti spôsobilého

zaväzovať spoločnosť navonok vo všetkých veciach prevádzky podniku. V prokúre nie je zahrnuté oprávnenie scudzovať nehnuteľnosti a zaťažovať ich, ibaže je toto oprávnenie výslovne v udelení prokúry uvedené (§ 14 ods. 2 Obchodného zákonníka). Prokurista však nie je štatutárnym orgánom spoločnosti. Vzhľadom na povahu tohto špecifického druhu zastúpenia podnikateľa navonok, prokúra nezahŕňa ani žiadnu z činností, ktorú robí štatutárny orgán smerom dovnútra spoločnosti. Jeho oprávnenie na výpoveď z pracovného pomeru zamestnancovi z ustanovenia § 14 Obchodného zákonníka vyvodit' nemožno. Uvedenú otázku nižšie súdy posúdili teda nesprávne.

37. Nakoľko vyššie opísanou nesprávnosťou právneho posúdenia veci otázky oprávnenia prokuristu na konanie za spoločnosť ako zamestnávateľa, ktoré oprávnenie malo podľa nižších súdov automaticky vyplývať z § 14 Obchodného zákonníka, nebol dotknutý len rozsudok odvolacieho súdu, ale i jemu predchádzajúci rozsudok súdu prvej inštancie, dovolací súd z už vyššie priblížených dôvodov rozsudky oboch nižších súdov zrušil (§ 449 ods. 1 aj 2 C. s. p. v spojení s § 439 písm. a/ C. s. p.) a vec vrátil na ďalšie konanie súdu prvej inštancie (§ 450 C. s. p.).

38. Pre úplnosť je potrebné uviesť, že vzhľadom na vyššie uvedené konštatovanie, dovolací súd považoval za nadbytočné posudzovať prípustnosť a dôvodnosť dovolania aj podľa § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p., keď právna otázka sa týka vymedzenia výpovedného dôvodu, pričom už bolo konštatované, že úkon bol urobený osobou, ktorá naň nebola oprávnená (je nadbytočné preto riešiť obsah tohto právneho úkonu).

39. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazané právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 C. s. p.). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 C. s. p.).

40. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.